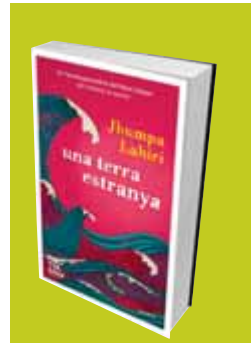

ELENA SEIBERT

Jhumpa Lahiri va guanyar el premi Pulitzer del 2000 amb un recull de contes

Una terra estranya

Jhumpa Lahiri
Traducció: Ainara Munt
Amsterdam
Barcelona, 2010
Preu: 19,95 euros
Pàgines: 336

L'amor secret del rei En Jaume

Assumpció Cantalozella
Proa
Barcelona, 2010
Preu: 19 euros
Pàgines: 238

Novel·la
Pere Antoni Pons

Technicolor i cartró pedra

En la dècada dels 50, Hollywood va fabricar tot un seguit de pel·lícules que oferien una visió idealitzada i naïf -technicolor i cartró pedra- de l'Edat Mitjana: *Els cavallers de la taula rodona*, *Ivanhoe*, *Ricard Cor de Lleó i els croats...* Moltes comptaven amb Robert Taylor de protagonista i amb Richard Thorpe de director. Bàsicament eren pel·lícules entretingudes i correctes que, vistes avui, resulten molt més entranyables que poderoses o vibrants. *L'amor secret del rei En Jaume*, d'Assumpció Cantalozella, m'hi ha fet pensar.

Cantalozella, especialista en novel·les de gènere històric, ha volgut narrar la vida d'una de les dones més carismàtiques -i potser també una de les més desconegudes- de totes les que formaren el populós currículum sentimental del rei Jaume: la comtessa Aurembiaix d'Urgell (1196-1231), el pare de la qual, en néixer la filla, va segellar un pacte amb Pere el Catòlic per tal d'unir en matrimoni els seus fills en el futur.

L'autora, rigorosament documentada, fa una recreació exhaustiva de la peripècia biogràfica de la protagonista: des de la tendríssima adolescència i primera joventut en la cort castellana -Valladolid, Palència, Toledo- fins a la seva prematura mort, a la ciutat de Balaguer, passant per la maduresa de quan va tornar a Lleida (1226) i va revelar-se, després de pacificar el seu comtat, com una heroïna de la magnanimitat i de la concòrdia.

Tal com manen els rígids patrons del gènere, a *L'amor secret del rei En Jaume* no hi falta cap dels materials que, una mica tòpicament, identifiquen el període històric en què es desenvolupa l'acció. El lector hi trobarà, per tant, intrigues de palau, batalles entre regnes, conxorxes entre nobles, disputes successòries, banquets opulents, balls alegres i sumptuosos, castells espectaculars, amors furtius, dames sensibles i elegants, cavallers heroics o cruels, bufons eixelebrats i trobadors que canten "l'amor de lluny", tema en el qual Aurembiaix, separada del rei Jaume, es reconeix amb tanta passió com desfici.

La relació d'elements que componen l'*atrezzo* de l'època difícilment podria ser, doncs, més complet. I, tanmateix, el lector mai no arriba a sentir-se immers en el món -històricament fascinant- que proposa la novel·la. I això és així, em sembla, perquè Cantalozella sap el que vol explicar -la situació d'Aurembiaix i el seu amor mitificat pel rei Jaume-, però no el que vol que senti el lector quan ho llegeixi. Això converteix la novel·la en una successió, atropellada, de fets i de dades, que aconsegueixen transmetre la informació històrica però no expressar l'experiència humana -ambicions, sentiments, temors, perills i penúries- dels personatges. Com les pel·lícules del Hollywood dels 50, però amb menys espectacle.*

Jostein Gaarder es va fer famós amb 'El món de Sofia'

El castell dels Pirineus

Jostein Gaarder
Traducció: Anne-Lise Cloetta i Coral Romà Cruïlla
Barcelona, 2010
Preu: 16,90 euros
Pàgines: 240

Els nans grocs

Jostein Gaarder
Il·lustracions: Isabel Ferrer
Traducció: Anne-Lise Cloetta i Coral Romà Cruïlla
Barcelona, 2010
Preu: 6,25 euros
Pàgines: 64

Els protagonistes de Gaarder són una parella, Steinn i Solrun, que va viure intensament la joventut, a l'època d'estudiants, però que, per desavinences de

caràcter intel·lectual -l'existencialisme dels 70 no perdona-, van trencar la seva relació i s'han mantingut separats durant trenta anys després que cadascú fes camí pel seu compte, amb nova parella i fills.

Gaarder explora, doncs, la mirada idealitzada de la joventut des de la maduresa. I ho fa utilitzant la facilitat actual de la connexió per correu electrònic dels dos protagonistes que s'intercanvien una correspondència a l'estil ping-pong per recordar què els va provocar la separació i quines eren i són encara les seves diferències davant la incògnita de la creació del món: una de racional -ell, Steinn, la d'un científic universitari preocupat pel canvi climàtic- i una altra de caràcter més espiritual -ella, Solrun,

una professora d'institut que continua mantenint la creença i la fe en el més enllà i en un Déu superior.

El perill d'*El castell dels Pirineus* és que el lector fidel de Jostein Gaarder -i el no fidel encara més- es cansi del llast de la primera part i es perdi l'autèntica novel·la que amaga la part final, on aleshores l'autor sí que imprimeix un clima d'intriga *in crescendo*. Només per això val la pena fer l'esforç de resseguir la correspondència de la parella Steinn i Solrun, dos personatges de ficció que -el mateix Jostein Gaarder no ho amaga- semblen extrets de les obres dramàtiques d'Henrik Ibsen.

Els daus i l'univers

I en el conte *Els nans grocs* es desvela la vena literària de l'autor adreça-

da als més petits. Les il·lustracions d'Isabel Ferrer, a tot color, s'esplaien sobretot en el personatge fantàstic. El petit protagonista no troba ningú a casa, el carrer és tot buit i només apareix un nan groc que se les té amb un dau que només juga amb el sis en totes les cares.

Amb aquesta senzilla -i també científica- trama, l'autor entra de ple en allò que més li agrada: el clima fantàstic, el número set com a mite màgic, la vida en un altre món, la possibilitat que algú, ni que sigui tirant els daus, remeni les cireres de tot l'univers... I el somni com a resposta a totes les suposicions i vivències que hem fet, fem i farem des de la modèstia i feblesa terrenal.*